

בס"ד. משיחות (ליל ויום) ג', (ליל ויום) ועש"ק וש"ק פ' תצוה,
ז', יו"ד וי"א אדר ראשון ה'תשנ"ב.

א. פרשת תצוה היא הפרשה היחידה בתורה¹ לאחרי לידת משה בשבעה באדר² (ראשון³) שלא נתפרש בה שמו של משה.

ומצינו שתי טעמים בדבר: (א) כיון שבשבעה באדר (ראשון⁴) חת משה², נרמז זמן הסתלקותו בכך שלא נזכר שמו בפרשה בתורה שקריאתה בסמיכות לזמן הסתלקותו⁵. (ב) כיון שאמר משה "ואם אין מחני נא מספרך"⁶, ו"קללת חכם אפילו על תנאי (ולא נתקיים התנאי) באה"⁷, לכן, אף שהקב"ה נענה לבקשתו (ובמילא לא נתקיים התנאי), מ"מ, ומצינו שתי טעמים בדבר: (א) כיון שבשבעה באדר (ראשון⁴) חת משה², נרמז זמן הסתלקותו בכך שלא נזכר שמו בפרשה בתורה שקריאתה בסמיכות לזמן הסתלקותו⁵. (ב) כיון שאמר משה "ואם אין מחני נא מספרך"⁶, ו"קללת חכם אפילו על תנאי (ולא נתקיים התנאי) באה"⁷, לכן, אף שהקב"ה נענה לבקשתו (ובמילא לא נתקיים התנאי), מ"מ,

ב) בנוגע להטעם דאמירת "מחני נא מספרך"¹³ — כיון שאמירה זו (היתה לאחרי י"ז תמוז¹⁴, ונכתבה

1) "עד משנה תורה" (פי' הרא"ש), שבכמה פרשיות (עקב, ראה, שופטים, תצא ונצבים) לא נזכר שמו של משה. ויש לומר, שכיון ש"משנה תורה" הו"ע אחד והמשך אחד, "אלה הדברים אשר דבר משה גו"י שבסוף שנת הארבעים סמוך למיתו, חזר על כל דברי התורה (בכל הפרשיות שבד' הספרים) ובאופן ש"מדבר בעד עצמו" (ולא כ"שלישי המדבר" כבספרים שלפנ"ז (פתיחת הרמב"ן עה"ת)) — ה"ז נחשב (בענין זה) כמו פרשה אחת שכתחילתה ובראשיתה נזכר שמו של משה (ראה לקו"ש ח"ב ע' 675).

2) מגילה יג, ב.

3) ראה סוטה יב, ב: "אותה שנה (שנולד משה) מעוברת היתה" (ונולד באדר ראשון). וראה לקו"ש חכ"ו ע' 204 (פרטי הדעות והשקו"ט בזה).
4) ראה מכילתא בשלח טז, לה: "שנת עיבור היתה" (ומת באדר ראשון). וראה לקו"ש חט"ז ע' 342 (פרטי הדעות והשקו"ט בזה).

5) מאור עינים פרשתנו. ועוד.

6) תשא לב, לב.

7) מכות יא, סע"א ובפרש"י.

8) פי' הרא"ש ובעה"ט ריש פרשתנו. וכ"ה ברכותינו בעה"ת ובחיי תשא שם. זו"ח שה"ש בתחלתו (ס, ג). וראה זו"ג רמז, א.

9) ויש לומר, שלכן יש צורך בכ' הטעמים (ובלשון הגמרא: "וצריכא"), דיש בזה מה שאין בזה.

10) כ"ה גירסת רש"י שבע"י.

11) מגילה שם ובפרש"י. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ו בתחלתו.

12) ראה ער"ז לקו"ש חט"ז ע' 343 ואילך — בנוגע לקביעת ז' אדר ליום תענית (בגלל מיתת משה), ולא ליום שמחה (בגלל לידת משה).

13) ראה גם לקו"ש חכ"א ע' 173, ובהערות שם.

14) "בי"ז בתמוז נשתברו הלוחות, ובי"ח שרף

גזירת המן בחודש אדר, באופן ש"החודש גו' נהפך גו' לשמחה"¹⁹, ולכן "משנכנס אדר מרבין בשמחה"²⁰, ו"אדר (ד)בריא (תקיף²¹) מזלי"²² — מעלה מיוחדת בחודש אדר שלא מצינו דוגמתה בשאר חדשי השנה.

וצריך להבין:

מפשטות דברי הגמרא מוכח רק שלידת משה בחודש אדר מבטלת (ומכפרת על) הענין הבלתי-רצוי שבמיתתו בחודש זה (שבגלל זה הי' המן "שמח שמחה גדולה"), ולכאורה אין ראי' שבגלל זה תגדל מעלתו של חודש זה יותר מכל שאר חדשי השנה?

שאלה זו מתחזקת יותר ע"פ המבואר במדרשי חז"ל פרטי הענינים להגורל דהמן:

"כשאמר²³ המן הרשע לאבד את ישראל אמר היאך אני שולט בהן הריני מפיל גורלות .. התחיל בחודש ניסן ועלה בו זכות פסח, באייר זכות פסח קטן וכו'", והולך ומונה הזכויות של כל י"א חדשי השנה, עד ש"עלה ראש חודש אדר ולא מצא בו שום

בתורה בפרשת תשא (שלאחרי פרשת תצוה), למה נרמז קיומה (בסמיכות לשבעה באדר, ו)בפרשת תצוה¹⁵ (ובפרט להדעות¹⁶ שפרשת תצוה נאמרה לפני חטא העגל)?

ג) גם צריך להבין הקשר והשייכות דב' הטעמים זל"ז, שלהיותם טעמים על אותו ענין, מסתבר לומר שיש קשר ושייכות ביניהם¹⁷, כדלקמן.

ב. ויובן בהקדים הביאור בגודל העילוי דלידת משה בשבעה באדר (יום שמחה¹⁸) שפועל על כל חודש אדר:

בנוגע לחודש אדר — איתא בגמרא² "כיון שנפל פור בחודש אדר שמח (המן) שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ולא הי' יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד", היינו, שלידת משה בשבעה באדר פועלת ביטול והפיכת

את העגל ודן את החוטאים, ובי"ט עלה (לבקש רחמים), שנאמר (תשא לב, ל) ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם וגו'" (פרש"י שם לג, יא) — ובהמשך לזה אמר "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא".

15) ראה לקמן הערה 17.

16) זח"ב קצה, א. רכד, א. רמב"ן ר"פ ויקהל. וכן משמע מרמב"ן ורמב"ע ר"פ תרומה.

17) בהשקפה ראשונה יש לומר, שהשייכות שביניהם היא בצירופם יחד — שהקיום ד"מחני" הוא בפרשה שקורין בסמיכות לזמן מיתת משה* (ועפ"ז תתרוץ השאלה למה נקבע בפרשת תצוה דוקא). אבל, מסתבר יותר לומר שיש גם קשר ושייכות בתוכנם של ב' הטעמים — מיתת משה בשבעה באדר, ואמירתו "מחני נא".

18) ראה נזיר יד, א, ובתוד"ה אמר. ועד"ז בפי' הרא"ש שם.

* אף שבספרים שהובא הטעם ד"מחני נא" לא נזכר ע"ד הקשר למיתתו בשבעה באדר.

19) אסתר ט, כב. — ולהעיר, שמפסוק זה למדים ש"כל החודש כשר לקריאת המגילה" (ירושלמי מגילה פ"א ה"א — הובא בשו"ע או"ח סתרפ"ח ס"ז וברמ"א שם).

20) תענית כט, סע"א. ובפרש"י: "ימי נסים היו לישראל פורים ופסח" — שהתחלת וסיבת הנס דפסח (יצי"מ) היא בלידת מושיען של ישראל בו' אדר (ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 344 ואילך).

21) גירסת הרא"ש.

22) שם, רע"ב.

23) אסתר"ר פ"ז, יא (וראה לקמן שוה"ג להערה 168).

אדם "המזל השולט ביום ההוא עוזר לו"²⁸, היינו, שהמזל דהיום עוזר להאדם ש"מזלו (של האדם) גובר" (כלשון הכתוב²⁹ "וגבר ישראל"), יש לומר, שביום הולדתו של משה — "משה הוא ישראל"³⁰ וישראל הם משה .. נשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכל"³¹ (וכיון ש"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"³², כולל משה את כל בני עד סוף כל הדורות) — גובר מזלם של ישראל³³.

ומזה מובן גם בנוגע להמזל דהחודש — שבחודש שנולד בו משה ("הוא ישראל") עוזר המזל של החודש להתגברות המזל דישראל, ולכן "אדר דבריא ותקיף מזלי", היינו, שלידת משה ("הוא ישראל") בשבעה באדר פועלת על כל החודש³⁴

זכות", "חזר ובדק במזלות, טלה זכות פסח .. שור נמצא זכות יוסף וכו'", והולך ומונה זכות המזלות דכל י"א חדשי השנה, עד ש"בא לו מזל דגים שהוא משמש בחודש אדר ולא נמצא לו זכות²⁴, ושמח מיד ואמר, אדר אין לו זכות ומזלו אין לו זכות, ולא עוד אלא שבאדר מת משה רבן²⁵, והוא לא ידע שבאחד²⁶ באדר מת משה ובאחד²⁶ באדר נולד משה, ואמר כשם שהדגים בולעין כך אני בולע אותן, אמר לו הקב"ה, רשע, דגים פעמים נבלעין ופעמים בולעין, ועכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעין".

ובזה מודגש יותר (לכאורה) שלידת משה רק מבטלת הענין הבלתי-רצוי שבמיתתו, בדוגמת ביטול האפשרות ד"אני בולע אותן" כיון ש"פעמים (כולל ובמיוחד "עכשיו") בולעין", אבל החודש עצמו נשאר במעמד ומצב ש"אין לו זכות ומזלו אין לו זכות", ובודאי לא באופן שיש בו מעלה וזכות יתירה לגבי שאר חדשי השנה?

ג. ויש לומר הביאור בזה:

ע"פ הידוע²⁷ שביום הולדתו של

(28) ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח, ובקה"ע שם.

(29) בשלח יו, יא.

(30) ולהעיר ממ"ש (בהעלותך יא, כא) "שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבך" (ראה לק"ת בהעלותך לא, ד. לג, ב. ובכ"מ), וכידוע ש"כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי משרע"ה" (תניא רפמ"ב).

(31) פרש"י חוקת כא, כא.

(32) תקו"ז תס"ט (קבי, רע"א. קיד, רע"א). וראה ב"ר פנ"ו, ז. זח"ג רעג, א.

(33) ועי' ממ"ש (בשלח שם) "והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל" — ולהעיר, שפסוק זה קורין בפורים, שהתחלתו בשבעה באדר, ויש לומר, שבזה מרומז שהמתינת-כח להנס דפורים הו"ע "וגבר (מזלם של) ישראל" בלידת משה.

(34) ועפ"ז יש לבאר הדיוק באסתר"ר באחד באדר נולד משה" (שבדודאי לא פליג על המפורש בקידושין שילפינן מקראי שמיתת ולידת משה בשבעה באדר, כנ"ל הערה 26) — שהכוונה היא להדגיש הפעולה על כל החודש, מאחד באדר, שכולל כל ימי החודש.

(24) ומ"ש "ידיגו לרוב בקרב הארץ", וארו"ל (ברכות כ, סע"א. וש"ג) "מה דגים שבים מים מכסין עליהם ואין עין הרע שולטת בהם וכו'" (כקושיית היפה ענף שם) — ראה לקמן הערה 75. (25) ושאני "מרחשון זכות שרה אמנו שמתה בו" — ש"חושבו לזכות שמתה מצער בשורת העקידה" (חידושי הדר"ל ופי' יפה ענף שם).

(26) כ"ה ("באחד") הגירסא באסתר"ר שלפנינו. ובפי' יפה ענף: "בשביעי באדר מת משה ובשביעי באדר נולד כצ"ל, וילפינן זה מקראי בקדושין ל"ח ע"א". וראה לקמן הערה 34.

(27) ראה התועודיות תשמ"ח ח"ב ע' 460 ואילך, ח"ג ע' 152 ואילך, ובהנסמן שם.

ותמימות ("שנה תמימה"³⁸) יותר משנת החמה³⁹ — כי, מכל "חדשי השנה (ש)הם חדשי הלבנה"⁴⁰ השייכים לישראל ש"דומין ללבנה ומונין ללבנה"⁴¹ ו"עתידים להתחדש כמותה"⁴² (משא"כ אוה"ע שדומין ומונין לחמה"⁴¹), גדלה מעלתו של חודש אדר ("בריא ותקיף מזלי") שבו גובר מזלם של ישראל.

וכמה פרטים בזה:

א) אדר דשנת העיבור כולל שני חדשים — שהחידוש דמולד הלבנה, שרומז על החידוש דישראל, הוא באופן ד"כפלים (לתושי")⁴³.

ב) באדר דשנת העיבור יש ששים יום — שרומז על הענין דביטול בששים, היינו, נתינת כח לביטול כל ענינים בלתי־רצויים⁴⁴ והפיכתם לטוב, ועד שראויים לאכילתם של ישראל להיות דם ובשר כבשרם, כמשל

שבו גובר (בריא ותקיף) מזלם של ישראל.

ועפ"ז יש לומר, שסיום דברי המדרש "והוא לא ידע שבשבעה באדר .. נולד משה" הוא תשובה גם על זה ש"אדר אין לו זכות ומזלו אין לו זכות" — שאין צורך בהזכות של אדר ומזלו (כבשאר החדשים, שיש צורך בזכות של החודש והמזל שלו, "זכות פסח" וכיו"ב), בגלל שישנו ענין נעלה יותר מהזכות של החודש ומזלו — (התגברות) המזל דישראל, כיון שלידת משה ("הוא ישראל") בחודש אדר פועלת העזר דמזל החודש (אף שאין לו זכות) להתגברות המזל דישראל³⁵.

ד. ויש לומר, שהתגברות מזלם של ישראל בחודש אדר (בגלל לידת משה) ניכרת גם בכך שחודש אדר הוא חודש העיבור³⁶, חודש כפול (ב' חדשים, ששים יום), ועל ידו דוקא נשלם החסרון דשנת הלבנה לגבי שנת החמה³⁷, ועד לאופן של שלימות

מאחד עשר יום" (רמב"ם הל' קידוה"ח פ"א ה"ב. וראה שם פ"ו ה"ד. פ"י ה"א).

38) ערכין לא, א — במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ב ה"ה.

39) שהרי, בשנת החמה ישנם שס"ה ימים, ובשנת העיבור (שלימה, שחשון וכסלו מלאים) ישנם שפ"ה ימים — יתרון של עשרים יום, שנוסף על מילוי החסרון די"א יום, יש בו גם "מקדמה" לשנה הבאה (ראה מפרשי הרמב"ם הל' קידוה"ח שם).

40) רמב"ם ריש הל' קידוה"ח.

41) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

42) נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

43) ל' הכ' — איוב יא, ו. וראה שמ"ר רפמ"ו.

44) ומרומז ב"כפלים (לתושי") — ש"תושי"

קאי על התשתת כח הסט"א כו' (תו"א יתרו סז, ב. ובכ"מ).

35) ועפ"ז יש לבאר המשך דברי המדרש "אמר (המזן) כשם שהדגים בולעין כך אני בולע אותן, אמר לו הקב"ה, רשע, דגים פעמים נבלעין ופעמים בולעין, ועכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעין" (דלכאורה, כיון ש"דגים פעמים נבלעין ופעמים בולעין", מהו ההכרח ש"עכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעין") — שמצד מזלו של אדר (מזל דגים) ישנה אפשרות לכאן ולכאן ("פעמים נבלעין ופעמים בולעין"), אלא, שלידת משה ("הוא ישראל") באדר פועלת שהמזל דאדר עוזר להתגברות מזלם של ישראל ("עכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעין").

36) ועפ"ז יומתק שלידת משה היתה באדר ראשון, בשנה מעוברת (כנ"ל הערה 3).

37) ש"יתירה שנת החמה על שנת הלבנה קרוב

שבזה מודגש עוד יותר הענין ד"בריא ותקיף מזלי". וענין זה קשור עם לידת משה בשבעה באדר — כמרומו בצירוף המספרים ג' וד' יחדיו שעולים שבעה⁵², היינו, שלידת משה בשבעה באדר פועלת התגברות המזל ("בריא ותקיף מזלי") בכל חודש אדר, שנכלל בב' הימים דראש חודש, ג' וד', "גד", "מזל טוב" (בריא ותקיף).

ה. ויש לבאר תוכן הענין דהתגברות מזלם של ישראל (מצד לידת משה) בחודש אדר — בעומק יותר:

"מזל" דישאל — קאי על שרש הנשמה למעלה, כידוע⁵³ שירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף היא הארה מהנשמה בלבד, אבל עיקר הנשמה ומקורה נשאר למעלה, ונקראת "מזל" ("אדם (ד) אית לי מזלא"⁵⁴ ו"הכל תלוי במזל"⁵⁵), מלשון "נוזל", שהוא המקור להיות נוזל ממנו ההשפעה ורוח חיים.

וזה שאמרו חז"ל⁵⁶ "אין מזל לישראל" — קאי על מזלות השמים וכוכבים אשר חלק לכל העמים⁵⁷, שישראל הם למעלה ממזלות אלו, אבל גם לישראל יש מזל, ואדרבה, המזל דישאל הוא נעלה יותר באין-ערוך משאר המזלות, כי, המזל

"דברים חריפים או חמוצים רק שהם מתובלים ומתוקנים היטב עד שנעשו מעדנים להשיב הנפש"⁴⁵.

ג) ועוד ועיקר: על ידו נעשית השלימות דכל חדשי הלבנה שמשותוים לשנת החמה — שרומז על קיום היעוד⁴⁶ "והי אור הלבנה כאור החמה וגו' שבעתיים כאור שבעת הימים", לעתיד לבוא, כש"עתידים להתחדש כמותה".

וכל זה מודגש יותר בקביעות שנה זו שר"ח אדר ראשון חל ביום שלישי וביום רביעי:

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב⁴⁷ — "כפליים לתושי", ומתקן גם הענין הבלתי-רצוי דיום שני (שנבראת בו מחלוקת⁴⁸), "אחד לגמר מלאכת השני ואחד לגמר מלאכת היום"⁴⁷,

ויום רביעי — שבו נתלו "שני המאורות הגדולים"⁴⁹, שרומז "שיהי אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית, כמו שהיתה קודם מיעוטה שנאמר ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים"⁴².

ועוד ועיקר — צירוף ב' הימים דר"ח אדר ראשון, שלישי ורביעי, ג' וד': הצירוף דג' (שלישי) וד' (רביעי) הוא "גד"⁵⁰, שפירושו "מזל טוב"⁵¹,

(45) תניא פכ"ז.

(46) ישע"ל, ל, כו.

(47) פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

(48) ב"ר שם.

(49) בראשית א, טז. פרש"י שם, יד.

(50) וגם "דג" — מזלו של חודש אדר (מזל דגים).

(51) ויצא ל, יא ובפרש"י.

(52) וי"ל שרומז על "שבעתיים כאור שבעת הימים".

(53) לקו"ת ר"פ האזינו. ובכ"מ.

(54) שבת נג, ב. וש"נ.

(55) זח"ג קלד, רע"א. קפט, רע"ב.

(56) שבת קנו, א.

(57) כלשון הכתוב — ואתחנן ד, יט.

ח"ו⁶³, והכח לזה הוא ע"י התגלות עצם הנשמה, שזהו תוכן הענין דלידת משה (בחודש אדר⁶⁴), גילוי (לידה גם מלשון גילוי) העצם דישראל.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בלשון חז"ל ש"אדר בריא ותקיף מזלי" — שהמזל הוא באופן של חוזק ותוקף (ע"ד "וגבר ישראל"):

כיון שבאדר מתגבר מזלם של ישראל, בחינת "אין", עצם הנשמה — אזי מתגלה החוזק והתוקף ("בריא⁶⁵ ותקיף") דעצם הנשמה ("מזלי"), נקודת היהדות שבכא"א מישראל, שיש בו החוזק והתוקף למסור נפשו על קדושת שמו ית'.

ולהוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו של החודש — "אדר" — שפירושו תוקף וגבורה⁶⁶, כמארז⁶⁷ "הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם

שלהם הוא מבחי' "אין" (ע"ד מ"ש⁵⁸ "והחכמה מאין תמצא"), אין שאינו מושג (ולכן יש בהם ענין המס"נ שלמעלה מהשכל).

וענין זה מודגש בלידת משה (בחודש אדר) שהיא גם הלידה דישראל ("משה הוא ישראל") — כי, לידה קשורה עם עצם המציאות שלמעלה משם (שהרי בעת הלידה אינו נקרא בשם)⁵⁹, ורומז על עצם הנשמה שלמעלה מ"חמשה שמות (ש)נקראו לה"⁶⁰ (למעלה אפילו מ"יחידה" שגם היא "שם" לעצם הנשמה⁶¹), וזהו תוכן הענין דהתגברות מזלם של ישראל, עצם הנשמה, בחינת "אין" (בחודש אדר).

ועפ"ז יש לבאר הקשר והשייכות דלידת משה לפורים (שהמן לא הי' יודע שבשבעה באדר נולד משה) — כי, "אנו רואים שכל הימים שהיו בני" בסכנה מפני גזירת המן .. היו כולם בבחי' מס"נ ממש⁶² .. כי בכל שעה ושעה היו מוכנים למסור נפשם להריגה ולא לעבור דת ח"ו", "מסירת נפש על קדוש השם, שהרי אם רצו להמיר דתם לא הי' המן עושה להם כלום, שלא גזר אלא על היהודים, אלא שהם מסרו עצמן למות כל השנה כולה, ולא עלה להם מחשבת חוץ

63 תו"א שם צז, א. קכ, ד (בהוספות). ובכ"מ.
64 ולכן נפל הגורל על חודש אדר, ו"על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור" (אסתר ט, כז), "הפור הוא הגורל" (שם ג, ז. ט, כד) — ש"גורל" רומז על עצם הנשמה, שהתקשרותה עם הקב"ה היא באופן שלמעלה מטעם ודעת, מסירת נפש, שהיתה בגלוי בימי הפורים (ראה תו"א שם קכא, א. קכב, ג ואילך. ובכ"מ).
65 ו"ל ע"ד הרמז — ש"בריא" הוא בר י"א: י"א — רומז על העצם דישראל שקשור עם בחי' "אחד עשר" (י"א), "אנת הוא חד ולא בחושבן", "אחד" שלמעלה מעשר ספירות, מצד בחינת ה"יחידה", עצם הנשמה שלמעלה מעשר כחות. ו"בר" י"א — פירושו (כמו "בן חורין") שמציאותו היא המציאות די"א. ועוד י"ל, ש"בר" הוא מלשון גילוי (ראה חולין מג, ב. כש"ט הוספות ס"ד ואילך. וש"ג), היינו, שבחי' הי"א היא בגילוי.
66 לקוטי לוי"צ על פסוקים ומחז"ל ריש ע' צט.
67 ביצה טו, סע"ב.

58 איוב כח, יב.
59 ראה לקו"ש חכ"ו ע' 205. וש"נ.
60 בר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו.
61 ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.
62 ועל שם זה נקראים בכל המגילה "יהודים" — ע"ש ההודאה והמס"נ שמצד נקודת היהדות (ראה תו"א מג"א צז, א. צט, א. ובכ"מ).

שבעה באדר מורה על השלימות
דחודש אדר — שבעה ימים רצופים
שכוללים כל שבעת ימי השבוע,
שבעת ימי בראשית, ימי הבנין (כללות
העולם)⁷⁶, כפי שהם בחודש אדר,
שבוה מרומז שהמעלה והשלימות
דחודש אדר ("אדר במרום ה'")
נמשכת וחודרת ומתגלה בגדרי העולם.

ומרומז בשמו של החודש —
"אדר" — א' דר, שרומז על המשכת
וגילוי האל"ף (אלופו של עולם) בעולם
להיות לו ית' דירה בתחתונים⁷⁷.
ובהדגשה יתירה בשבעה באדר —
שרומז על עשיית הדירה (דר) לאלופו
של עולם (א') בשבעת ימי הבנין.

וענין זה מודגש גם בלידת משה
(בשבעה באדר) — כמארז⁷⁸
ש"בשעה שנולד משה נתמלא הבית
כולו אור", היינו, שלידת משה פעלה
אור (גילוי אלקות) בכל הבית (גדרי
העולם).

ומודגש עוד יותר בעבודתו
ופעולתו במשך ימי חייו (שנכללים
בלידתו בשבעה באדר) — שעל ידי
פעולתו בהקמת המשכן נעשה עיקר
ושלימות המשכת וגילוי אלקות
בעולם, כדאיתא במדרש⁷⁹ "כשהגיע
ר"ח ניסן וצוה הקב"ה להקים את
המשכן, שלח להם ע"י משה מה אתם
יראים (ש"היו ישראל אומרים הרי
עשינו המשכן מתי תבוא השכינה
ותשרה בתוך מעשה ידינו)", כבר

אדר, שנאמר⁶⁸ אדר במרום ה',"
כלומר שאדר לשון קיום וחוזק ולכן
נקרא אדר⁶⁹, היינו, שבחודש זה
מודגש החוזק והתוקף דישראל,
שנקראו "אדירים", כמארז⁷⁰ "אדירים
אלו ישראל⁷¹, שנאמר⁷² ואדירי כל
חפצי בם", "אדר מלשון חוזק ואומץ
.. להתחזק בעבודת בוראם⁷³, כולל
ובמיוחד "החוזק והאומץ למס"נ
באחד שלמעלה מהשכל"⁷⁴.

ועפ"ז יש לבאר הפירוש (ע"ד
הרמז) בדברי המדרש "אדר אין לו
זכות ומזלו אין לו זכות" — שלאחרי
הידיעה ש"באדר .. נולד משה",
שמצד זה גובר מזלם של ישראל
בחודש אדר, אזי מתגלה שבחינת
"אין" (ה"מזל לישראל") הוא הזכות
של אדר ומזלו⁷⁵.

ו. ויש להוסיף ולבאר השייכות
דלידת משה לשבעה באדר דוקא:

(68) תהלים צג, ד.

(69) פרש"י ביצה שם.

(70) מנחות נג, סע"א.

(71) וי"ל ע"ד הרמז — ש"אדיר" אותיות י"א
דר, שבחי" י"א (יחידה) היא באופן של דירה
(בגלוי ובהתיישבות). וראה לקמן הערה 86.

(72) תהלים טז, ג.

(73) חדא"ג מהרש"א מנחות שם.

(74) רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) ס"ע
ש"מא.

(75) ועפ"ז יש לבאר הטעם שלא הזכיר הזכות
דמזל דגים, כמ"ש "יודגו לרוב בקרב הארץ", "מה
הדגים שבים מים מכסין עליהם ואין עין הרע
שולטת בהם וכו'" — כיון שדגים קאי על העצם
דישראל* שלמעלה מגדר של זכות, בחינת "אין".

(76) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט.

(77) אוה"ת תרומה ע' א'תקכו.

(78) סוטה יב, א (וראה שם יג, רע"א).

(79) במדבר"ר פי"ג, ב. וראה שהש"ד פ"ה, א.

(* משא"כ בשאר החדשים — "זכות יוסף",
"זכות פרץ ורח"ל", "זכות דניאל" וכו"ב — מודגשת
הזכות המיוחדת של צדיקים אלו, ולא העצם
דישראל שהוא בכל ישראל בשוה).

ה'"), ובהמשך החודש (ובעיקר בשבעה באדר שבו נולד משה) ועאכו"כ קרוב לסיומו (בשבוע האחרון שבו התחיל משה בהקמת המשכן) מודגשת יותר (הכוונה והתכלית ד) ההמשכה וההתגלות בעולם (א' דר, המשך וסיום תיבת "אדר") ע"י המשכן.

אבל, גם בסיומו של חודש אדר שבו התחילה הקמת המשכן, "העמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום" (במשך שבעת ימי המילואים), ו"לא שרתה בו שכינה"⁸⁷, היינו, שעדיין לא היתה ההמשכה וההתגלות בעולם למטה, אלא באופן ד"אדיר במרום ה'", כיון שההמשכה והגילוי היא עדיין למעלה מהעולם⁸⁸.

ועיקר ההמשכה וההתגלות בעולם למטה ע"י הקמת המשכן באופן של קביעות והשראת השכינה בו — היתה בר"ח ניסן (יום השמיני⁸⁹ למילואים)⁸⁴, והמשכו בחנוכת המשכן ע"י י"ב נשיאי ישראל במשך י"ב הימים מ"ח ניסן עד י"ב בו ("נשיא אחד ליום"⁹⁰), שבוה מודגשת יותר

באתי לגני אחותי כלה⁸⁰, א"ר ישמעאל בר' יוסי⁸¹ לגן אין כתיב כאן אלא לגני, לגנוני, למקום שהוא עיקרי מתחילה, וכי עיקר שכינה אינה בתחתונים היתה (בתמי"). .. כיון שחטא אדם נסתלקה השכינה לרקיע הראשון וכו' חטאו מצריים נסתלקה לרקיע השביעי, וכנגדן עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה מן העליונים לתחתונים .. אברהם הורידה מן השביעי לששי וכו' משה (שהוא השביעי, וכל⁸² השביעין חביבין⁸³) הורידה מן העליונים לתחתונים (עמד משה והורידה לארץ).

ולהוסיף, שהתחלת הקמת המשכן (בשבעת ימי המילואים שהי' משה מקים את המשכן ומפרקו⁸⁴) היתה בשבעת הימים האחרונים ("הכל הולך אחר החיתום"⁸⁵) דחודש אדר (מכ"ג באדר עד לסיומו של חודש אדר).

ויש לומר, שבהתחלת חודש אדר מודגש יותר התוקף ("אדיר") דהאל"ף (ראש והתחלת תיבת "אדר") שלמעלה מהעולם ("אדיר"⁸⁶ במרום

(80) שה"ש ה, א.

(81) ובשהש"ר שם: "אמר ר' מנחם חתני דר' אלעזר בר אבונה בשם ר' שמעון בר' יוסנה" — דיש לומר, שרומז על שלמות הענין דהשראת השכינה למטה ע"י "גואל (ראשון הוא גואל) אחרון" ש"מנחם שמר" (סנהדרין צח, ב).

(82) ויק"ר פכ"ט, יא.

(83) רד"ה באתי לגני תש"י.

(84) ספרי נשא ז, א. במדב"ר פי"ב, טו. ועוד.

(85) ברכות יב, א.

(86) ומרומז גם ב"אדיר", י"א (דר) — בחינת

אחד עשר, "אנת הוא חד ולא בחושבן", שלמעלה מעשר ספירות שמהם נשתלשלו עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

(87) פרש"י שמיני ט, כג.

(88) ומודגש יותר בקביעות שנה זו, שז' אדר חל ביום השלישי בשבוע, ושלימותו ביום הש"ק שחל ב"א אדר — דיש לומר, שבוה מרומז שגם ההמשכה והגילוי בעולם (ז') היא עדיין למעלה מהעולם (י"א). וראה לקמן הערה 168 (באופן אחר).

(89) ונקרא "יום השמיני" — להורות על המשכת וגילוי דרגת האלקות שלמעלה משבעת ימי ההיקף (שו"ת הרשב"א שם. כלי יקר ר"פ שמיני).

(90) נשא ז, יא (וראה לקמן שוה"ג להערה

168).

המשכת וגילוי אלקות בגדרי העולם — י"ב צירופי שם הוי' (מלשון

מהוה) שעל ידם נעשית התהוות הזמן, י"ב חדשי השנה, והתהוות המקום, י"ב גבולי אלכסון⁹¹, היינו, שגם בגדרי העולם (י"ב) נמשכת ומתגלה דרגת האלקות שלמעלה מהעולם⁹², שזהו ענינו של חודש ניסן, מלשון "נס"⁹³, ועד ל"נסי נסים"⁹⁴.

ז. ועד"ז בנוגע להתגברות המזל דישאל בחודש אדר, "אדר בריא מזלי" — שקשור עם (לידת משה ב)שבעה באדר:

התגברות מזלם של ישראל בחודש אדר, "מזלי בריא", היא, לא רק בנוגע לשורש הנשמה למעלה, בחינת ה"מזל", אלא גם ובעיקר בנוגע להמשכה וגילוי בהארת הנשמה שירדה למטה ונתלבשה בגוף, כמודגש גם בכך ש"מזל" הוא מלשון נוזל, שהוא המקור להיות נוזל ממנו ההשפעה ורוח חיים למטה (כנ"ל ס"ה), ובמילא, התגברות המזל בחודש אדר פועלת להתגברות דבניי בהיותם למטה, נשמות בגופים, וגם בהתעסקותם בעניני העולם, כמודגש בענינו של שבעה באדר, שרומז על

עשיית הדירה (דר) לאלופו של עולם (א') בשבעת ימי הבנין.

כלומר: אע"פ ש"מזל" קאי על עצם הנשמה, "אין" שאינו מושג, שהו"ע החוזק והתוקף (בריא ותקיף מזלי) דמס"נ שלמעלה מהשכל, מ"מ, אין זה באופן של יציאה מהעולם (מס"נ כפשוטה), אלא אדרבה, שהחוזק והתוקף דמס"נ נמשך ומתגלה בכל עניני העבודה בעולם לעשות לו ית' דירה בתחתונים — כמפורש בגמרא²² "מאן דאית לי דינא בהדי נכרי . . לימצי נפשי באדר דבריא מזלי", שהפעולה להתגברות המזל ("בריא מזלי") היא (לא רק ביחס לעניני הנשמה, עניני התורה ומצוותי, אלא גם) בנוגע לעניני העולם, ועד למעמד ומצב ד"אית לי דינא בהדי נכרי"⁹⁵.

וכמודגש גם בימי הפורים — שהנס דפורים הוא שבטלה גזירת המן ולא היו צריכים למסור נפשם להריגה ח"ו כדי שלא לעבור על דת, ואדרבה: "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים

95 ולהעיר, שבהשגחה פרטית הגיעה ידיעה בערב ש"ק זה ע"ד יהודי שזכה ב"דינא בהדי נכרי". ואף שמדובר במאורע של איש פרטי, מ"מ, מצד הציווי "ואהבת לרעך כמוך" (וכמודגש בסידורו של רבינו הזקן: "ינכון לומר קודם התפלה הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך"), ה"ז שייך גם לכל בני", הן בנוגע להשתתפות בשמחתו, והן בנוגע להוספה* בהצלחת בני ישראל בעניני העולם בחודש אדר ד"בריא מזלי", מתוך הרחבה ועשירות, באופן ד"ויגבה לבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב' יז, ו. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 159 ואילך. וש"נ).

(* וע"פ מארח"ל יומא 29, ב) "דייק בשמא" — שמו יוסף, מלשון הוספה, ושייך לכל בני, שנקראים ע"ש יוסף (פרש"י תהלים 9, ב. ונוד).

ז. ועד"ז בנוגע להתגברות המזל דישאל בחודש אדר, "אדר בריא מזלי" — שקשור עם (לידת משה ב)שבעה באדר:

התגברות מזלם של ישראל בחודש אדר, "מזלי בריא", היא, לא רק בנוגע לשורש הנשמה למעלה, בחינת ה"מזל", אלא גם ובעיקר בנוגע להמשכה וגילוי בהארת הנשמה שירדה למטה ונתלבשה בגוף, כמודגש גם בכך ש"מזל" הוא מלשון נוזל, שהוא המקור להיות נוזל ממנו ההשפעה ורוח חיים למטה (כנ"ל ס"ה), ובמילא, התגברות המזל בחודש אדר פועלת להתגברות דבניי בהיותם למטה, נשמות בגופים, וגם בהתעסקותם בעניני העולם, כמודגש בענינו של שבעה באדר, שרומז על

91 ראה אוה"ת בראשית ו, סע"ב ואילך. ועוד.
92 ויש לומר, שענין זה מודגש יותר בגמר חנוכה המשכן ב"ב ניסן, לאחריו אחד עשר בו — שגם הדרגא הכי נעלית אחד עשר ("אנת הוא חד ולא בחושבן") בניסן "נסי נסים" נמשכת ומתגלה בגדרי העולם (ביום ה"ב, י"ב חדשים וי"ב גבולי אלכסון).

93 ראה פס"ז ולק"ט ב יב, ב.
94 ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י וחדא"ג מהרש"א שם.

— תנועה של עלי' למעלה מהעולם
("אדיר במרום ה'", א' ד"אדר").

ועיקר ושליומות ההמשכה והגילוי
למטה בעולם — ע"י בנין ביהמ"ק
השלישי ("מקדש אדני כוננו ידיך" 105)
בגאולה השלישית ("ביום השלישי
יקימנו ונחיי לפניו" 106), בית נצחי 107,
וגאולה נצחית שאין אחרי' גלות 108
— שייך לחודש ניסן, "בניסן נגאלו
ובניסן עתידין להגאל, שנאמר 109 כימי
צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" 110,
ובו הוקם "המשכן" (שכולל גם
ביהמ"ק השלישי 111) ושרתה השכינה
(כנ"ל ס"ו).

ה. ע"פ האמור לעיל יש לבאר
הקשר והשייכות דשבעה באדר
לפרשת תצוה — שענינו של שבעה
באדר (לידת משה, "הוא ישראל",
והתגברות מזלם של ישראל, "בריא
ותקיף מזלי", התוקף והחוזק דעצם
הנשמה למס"נ באחד) מרומז בהתחלת
פרשת תצוה — "ואתה תצוה את בני
ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב
למאור להעלות נר תמיד":

"אתה" — קאי על העצמות דמשה
(עצם הנשמה, "מזל") שלמעלה משם,
והוא"ו ד"ואתה" — מורה על
ההמשכה (שמרומזת בציור דאות

המה בשונאיהם" 96, "כי נפל פחד
היהודים עליהם" 97, ובמילא, היו יכולים
להמשיך לעסוק בקיום התומ"צ מתוך
רוחה — "אורה ושמחה וששון
ויקר" 98 (הן כפשוטו, והן כדרשת
חז"ל 99), "שמחה 100 ומשתה ויום
טוב" 101 — בכל קכ"ז מדינות המלך,
ובמעמד ומצב ש"מרדכי היהודי
משנה למלך אחשורוש" 102.

אבל אעפ"כ, נס פורים שבחודש
אדר הוא באופן ש"אכתי עבדי
אחשורוש אנן" 103, היינו, שגם לאחרי
גאולת פורים נמצאים בני' בגלות ונלא
עוד אלא שלאח"ז הי' חורבן בית שני
ואריכות הגלות המר והקשה הזה, עם
כל הגזירות ושמודות, רח"ל היל"ת, לא
תקום פעמיים צרה 104, שהיו במשך
הדורות עד לדור אחרון זה, שרכבות
מישראל מסרו נפשם על קדושת
השם], שנמצאים במעמד ומצב שיש
צורך בחוזק ותוקף דעצם הנשמה
("בריא ותקיף מזלי") למס"נ באחד

96 אסתר ט, א.

97 שם ח, יז.

98 שם, טז.

99 מגילה טז, ב.

100 אסתר ט, יט.

101 ובענין זה מודגשת המעלה דפורים לגבי
יום הכפורים ("כפורים", כמו פורים (תקו"ז תכ"א
— נו, ב)) — ששניהם קשורים עם בחי' הגורל,
עצם הנשמה, מ"מ, יש מעלה יתירה כפורים שבחי'
הגורל נמשכת ומתגלה למטה בעניני הגוף,
"שמחה ומשתה ויום טוב", משא"כ ביום הכפורים
שצ"ל "ועניתם את נפשתיכם" (אחרי טז, לא.
וראה תו"א מג"א צה, סע"ד ואילך. ובכ"מ).

102 אסתר בסופו.

103 מגילה יד, א.

104 לשון הכתוב — נחום א, ט. וראה לקו"ש
דכ"ג ע' 306 הערה 55 ובערה"ג שם. וש"נ.

105 בשלח טו, יז ובפרש"י.

106 הושע ו, ב ובפרש"י.

107 ראה זח"א כח, א.

108 מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

109 מיכה ז, טו.

110 ר"ה יא, רע"א. שמור' פט"ו, יא.

111 ומודגש ביותר בהנצחיות דהמשכן (ראה

סוטה ט, סע"א) — מעין ודוגמת הנצחיות
דביהמ"ק השלישי.

— "כשם שהשמן מאיר כך ביהמ"ק מאיר לכל העולם שנאמר¹²⁰ והלכו גוים לאורך, לכן נקראו אבותינו זית רענן שהם מאירים לכל"¹¹⁷, היינו, שתכלית הכוונה היא (לא בענין המס"נ באופן של יציאה מהעולם, אלא אדרבה) שמציאותם של משה וישראל ("ואתה תצוה את בני ישראל"), עצם הנשמה ("שמן גוי זך גוי למאור"), תומשך ותתגלה ותאיר בעולם — כמודגש בלידת משה בשבעה באדר, שהתגברות המזל (עצם הנשמה) דמשה וישראל הוא באופן שנמשך ומתגלה בשבעת ימי הבנין (כנ"ל ס"ד-ז).

ועד"ז בסיום הפרשה¹²¹: "ועשית¹²² מזבח מקטר קטורת וגו' והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה" — שענין הקטורת, שמורה על התקשרות והתחברות דעצם הנשמה עם הקב"ה באופן ש"בחד קטירא אתקטרנא", נמשך ומתגלה ומאיר בעולם, ע"י הנרות¹²³.

ט. עפ"ז יש לבאר גם ב' הטעמים שבפרשת תצוה לא נתפרש שמו של משה (מיתת משה בשבעה באדר,

וא"ו¹¹²) מהעצמות ("מזל") דמשה להיות "תצוה את בני ישראל", באופן של צוותא וחיבור (תצוה מלשון צוותא¹¹³) עם בני, להיות התגברות מזלם של ישראל, "בריא ותקיף מזלי", שיתגלה אצלם החוזק והתוקף דעצם הנשמה.

(ועי"ז) "ויקחו אליך¹¹⁴ שמן זית זך כתית למאור" — שרומז על ענין המס"נ, כמארז¹¹⁵ ש"הזית מסר נפשו על קדושת הקב"ה", וזהו"ע "כתית למאור", כמארז"ל "נמשלו ישראל לזית. . (ש)אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתיתה"¹¹⁶, "כך ישראל באים עכו"ם וחובטין אותם ממקום למקום כו"¹¹⁷, היינו, שע"י צער ויסורי הגלות מתגלה החוזק והתוקף¹¹⁸ דעצם הנשמה, שזהו"ע "שמן גוי זך גוי למאור": "שמן", ש"אפילו¹¹⁷ אתה מערבו בכל המשקין שבעולם הוא נתון למעלה מהן¹¹⁹", "זך", בלי שמרים, "למאור", שלמעלה מ"אור".

(וכל זה כדי) "להעלות נר תמיד"

(112) ראה לקו"ת מטות פה, רע"ד. ובכ"מ.

(113) תו"א פרשתנו פב, א. ובכ"מ.

(114) "תיבת אליך מיותר, ודורש שענין הזית מרמז על ישראל, ומשה הוא ישראל, וזהו אליך" (פ"י מהרז"ו לשמו"ר ריש פרשתנו).

(115) כ"ה באוה"ת פרשתנו ע' איתקעה — מרבות פ' אמור ס"פ (ל"א), ש"פירשו שם שהזית מסר נפשו כו" (אוה"ת שם ע' איתקמו).

(116) מנחות נג, סע"ב.

(117) שמו"ר ריש פרשתנו.

(118) וראה מנחות שם: "מה זית אין עליו נושרין אף ישראל אין להם בטילה עולמית" — תוקף נצח.

(119) ודוגמתו בזית — שאין בו הרכבה (ירושלמי כלאים פ"א ה"ז. מדרש תהלים קכח, ג).

(120) ישעי' ס, ג.

(121) להעיר גם מב' הפירושים ברש"י על הפסוק (פרשתנו כט, מג) "ונקדש בכבודי": (א) "ונקדש המשכן בכבודי שתשרה שכיתי בו", (ב) "אל תקרי בכבודי אלא במכובדים שלי, כאן רמז לו מיתת בני אהרן כו" (ענין המס"נ, "בקרבחתם לפני ה' וימותו").

(122) ל, א ואילך.

(123) ראה בארוכה קונטרס משיחות ש"פ תצוה י"א אדריראשון, שנה זו (לקמן ע' 316 ואילך).

שלמעלה משם¹²⁷ — שענין זה מודגש בגלוי בשבעה באדר שבו נולד משה, התגלות העצמות דמשה והעצמות דישראל כפי שהם חד עם עצמותו ית'. ועפ"ז מובן שגם הטעם דאמירת "מחני נא מספרך" שייך לתוכן ענינו של שבעה באדר¹²⁸ (שקורין בסמיכות לפרשת תצוה) — יום שנולד משה, העצמות שלו, הקשורה עם העצמות דישראל, שזוהי הסיבה להמס"נ שלו עבור בני" באמירת "מחני נא מספרך", וכתוצאה מזה לא נזכר שמו בפרשת תצוה (שקורין בסמיכות ליום לידתו)¹²⁹, אלא אדרבה: "ואתה", העצמות שלו שלמעלה משם.

* * *

י. האמור לעיל ע"ד הנקודה המשותפת לידת משה (בשבעה באדר) ופרשת תצוה, שבשניהם מודגש העצם דישראל שיש בהם החוזה והתוקף למסור נפשם על קדושת שמו ית' — מודגש ביותר בענין שהזמן גרמא, שבימים האחרונים הי' בשכונה זו

ואמירתו "מחני נא מספרך") ושייכותם לז"ז:

הטעם שלא נתפרש שמו של משה בפרשת תצוה בגלל סמיכותה לשבעה באדר, הוא, לא רק בגלל שבשבעה באדר מת משה (שמרומז בסילוק שמו מהפרשה), אלא גם ובעיקר בגלל שבשבעה באדר נולד משה ("כדאי הלידה שתכפר על המיתה") — כי, לידת משה (בשבעה באדר) קאי על התגלות עצם מציאותו שלמעלה משם, שלכן אינו נקרא בשם משה (שבכל הפרשה לא נזכר שמו), אלא "ואתה", "מהות עצמותך"¹²⁴, ועד ל"אתה" האמיתי, עצמותו ומהותו ית'¹²⁵.

וכיון שלידת משה (העצמות שלו שלמעלה משם) בשבעה באדר קשורה עם כל בני" ("משה הוא ישראל"), שגובר מזלם (עצם הנשמה) של ישראל [וכמודגש בהתחלת הפרשה שה"אתה" (העצמות דמשה, ועד לעצמותו ומהותו ית') הוא באופן של המשכה ("ואתה") ועד לצוותא וחיבור ("תצוה") עם העצמות דבני" ("שמן זית זך") — לכן, מרומזת בפרשה שקורין בסמיכות לשבעה באדר המסירת-נפש של משה עבור בני"¹²⁶ (העצמות שלהם שלמעלה מהתורה) באמרו "מחני נא מספרך", עי"ז שלא נזכר שמו, אלא "ואתה", העצמות שלו

(127) ראה לקו"ש שם ע' 175 ואילך.
(128) ולא כפי שנראה בפשטות שענין ד"מחני נא מספרך" כשלעצמו יכול להתקיים בפרשה אחרת (ואדרבה: מתאים יותר שיתקיים בפרשה שלאחרי אמירת "מחני נא מספרך"), אלא שמצד צירוף טעם אחר (מיתת משה בשבעה באדר) נקבע בפרשת תצוה.

(129) ועפ"ז יומתק שהקיום ד"מחני נא מספרך" שאמר משה בפרשת תשא נרמז בפרשת תצוה שלפנ"ז — כיון שבתוכה "ואתה (תצוה)" (שבה נתקיימה אמירתו "מחני נא מספרך") מודגשת גם הסיבה שכתוצאה ממנה באה לאח"ז אמירת "מחני נא מספרך" (מצד ההתקשרות העצמות דמשה וישראל).

(124) כלי יקר ריש פרשתנו.
(125) ראה סד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט (סה"מ תרפ"ט ע' 177). לקו"ש חכ"א ע' 178. וש"נ.
(126) ויש לומר, שענין זה מרומז ב"ואתה (תצוה) את (בני ישראל)" — שהצוותא וחיבור דמשה עם ישראל היא באופן שמשה טפל (את הטפלי) לישראל.

דקידוש השם ברבים שבמאורע זה:

ידוע המבואר בדברי חז"ל ככו"כ מקומות¹³⁶ ע"ד גודל העילוי וההפלאה והזכות והשכר דקידוש השם, ובפרט קידוש השם ברבים, ובהדגשה יתירה בקידוש השם ברבים בשכונה זו, שבה נמצא בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים, בית משולש, דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹³⁷, שעל ידי זה נעשה קידוש השם ברבים ביתר שאת וביתר עוז.

ויש להוסיף בגודל העילוי וההפלאה דקידוש השם — שמצינו¹³⁸ אצל הבית יוסף שמצד גודל מעלתו ומדרגתו הי' ראוי שהקב"ה יזכה אותו למסור נפשו על קדושת השם, אלא שאח"כ היתה סיבה (ענין שלא הי' מתאים לפי-ערך מעמדו ומצבו) שבגללה נענש ולא זכה לכך, ונחשב זה לעונש, אף שלאח"ז זכה לחבר את ה"שולחן-ערוך" ולהיות מורה-הוראה לכל בני עד סוף כל הדורות¹³⁹ — שמוזה מוכן שהזכות דחיבור ה"שולחן-

מאורע של קידוש השם ברבים ע"י אשה מישראל¹³⁰.

ובהקדמה — ש"אין גו' אתנו יודע עד מה¹³¹, אף אחד מאתנו אינו מבין (ואינו יכול להבין) כלל וכלל פשר הדברים, למה עשה ה' ככה?!... ועאכו"כ כשמדובר באשה צעירה, אמא לילדים קטנים שצריכים לאמם ויתגעגעו אחרי... אלא שאין להאריך בענינים של טענות ומענות כלפי הקב"ה, ובלשון הכתוב "ברוב דברים וגו'"¹³², "על כן יהיו דבריך מעטים"¹³³.

ואעפ"כ, יש להדגיש את גודל הענין דקידוש השם ברבים שבמאורע זה, ועוד ועיקר, לזעוק להקב"ה על אריכות הגלות, "עד מתי"... ולבקש ולדרוש ולעשות כל מה שאפשר שתיכף ומיד תבוא הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר"¹³⁴, ומתחיל מצדיקים שקמים לתחי' מיד¹³⁵, וביניהם ובתחילתם האשה צדקנית שנהרגה על קידוש השם, שתיכף ומיד תיפגש נשמה בגוף עם משפחתה וילדי', ותמשיך לחנכם ולגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים, מתוך שמחה וטוב לבב.

יא. ולכל לראש — גודל הענין

(136) ולדוגמא: "אין אדם יכול לעמוד במחיצתן" (פסחים נ, א). וראה בארוכה (במעלת מס"נ על קדה"ש לגבי כל התורה) שער האמונה לאדהאמ"צ בתחלתו. ספר הליקוטים דא"ח להצ"צ ערך מס"נ (ע' תתצ ואילך). וש"נ.

(137) ראה ד"ה ואתה תצוה תשמ"א ס"ח (לקמן ע' 335). סה"מ מלוקט ח"ו ע' קלד), שגילוי והתעוררות כח המס"נ בישראל נעשה ע"י אתפשטותא דמשה שבזמן הגלות, נשיא הדור.

(138) מגיד מישרים ריש פרשתנו. וראה בכ"ז — לקו"ש שם ע' 176 ואילך, ובהערות שם. וש"נ. (139) ואף שישנם גם הפסקי-דינים שבהגהות הרמ"א — ה"ה בדוגמת ה"מפה" שעל גבי השולחן-ערוך, והשולחן-ערוך עצמו הוא חיבורו של הבית-יוסף.

(130) מרת פעשא לאה בת ר' שרגא פייבל הלוי לאפיין הי"ד שנהרגה על קידוש השם ביום ה' פ' תרומה, ב' אדר ראשון, וסיום ה"שבעה" ביום ה' פ' תצוה, ט' אדר ראשון (המול"ל).

(131) תהלים עד, ט.

(132) משלי יו"ד, יט.

(133) קהלת ה, א.

(134) ישעי' כו, יט.

(135) ראה זח"א קמ, א.

של אשה צעירה אמה לילדים
קטנים? ...!

גם אם רצונו של הקב"ה ב"נחת
רוח" ממסירת נפש — הרי, נוסף לכך
שכבר יצאו י"ח מס"נ במשך כל
הדורות שלפנ"ז, מספיקה המסירת נפש
של בני"י בכך שנמצאים עוד רגע אחד
בגלות!

בני"י נמצאים כבר בגלות יותר
מאלף ותשע מאות שנה ומשיח צדקנו
עדיין לא בא! ... כבר סיימו כל עניני
העבודה דזמן הגלות, וכבר נעשו כל
הפעולות בכל האופנים האפשריים
(כולל ובמיוחד ע"י השמחה בחודש
אדר במשך ששים יום), ולא יודעים
מה ניתן לעשות עוד, ואעפ"כ, עובר
עוד שבוע, עוד יום ועוד רגע, ועדיין
לא באה הגאולה האמיתית והשלימה
בפועל ממש! ולא עוד אלא שניתוסף
מאורע הכי חמור שיכול להיות בזמן
הגלות — שאשה בישראל ואם לילדים
קטנים צריכה למסור נפשה על קידוש
השם!

לא נותר לנו אלא להתנחם בכך
שמאורע זה הוא המאורע האחרון של
מסירת נפש על קידוש השם, ועוד
ועיקר, שבזכותה של האשה הצדקנית
שמסרה נפשה על קדושת השם, ביחד
עם זכותן של נשי ישראל הצדקניות
שבכל הדורות, עד לנשי ישראל
הצדקניות נשמות בגוף בריא שבדורנו
זה, זוכים תיכף ומיד ממש להגאולה
האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ
מצרים", ש"בשכר נשים צדקניות שהיו
באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים"¹⁴¹,

ערוך" אינה מגעת לגודל הזכות
דמסירת נפש על קידוש השם!

ולהעיר מהשייכות לאמירת משה
"מחני נא מספרך" — שבזה מודגש
שהמס"נ של משה רבינו בשביל
ישראל היא למעלה ממציאיותו של
משה כפי שקשור עם התורה, שלכן
מוותר משה רבינו על הזכות להיות
כתוב בתורה (באמרו "מחני נא
מספרך", "מכל התורה כולה"¹⁴⁰) בגלל
המס"נ בשביל ישראל (כשם שהזכות
דחיבור השו"ע אינה מגעת לגודל
הזכות דמסירת נפש על קידוש השם).

ונוסף על גודל העילוי וההפלאה
דקידוש השם ברבים שבכללות הענין
דמסירת נפש, ה"ז בהדגשה יתירה
במסירת נפש של אשה צעירה אמה
לילדים קטנים — כי, מלבד מסירת
נפשה, ה"ה "מוסרת" גם את ילדי'
הקטנים, בכך שעוזבת ומפקירה אותם
לבדם (בידעה גודל הגעגועים של
הילדים אלי'), ומשאירה את גידולם
וחינוכם לאחרים, ויתירה מזה, שמסירת
ילדי' היא מס"נ גדולה יותר ביתר
שאת וביתר עוז מהמס"נ שלה, ובמילא
ה"ז מסירת נפש למעלה ממסירת נפש!

יב. אבל לאחרי כל העילויים
וההפלאות שבקידוש השם ברבים, כיון
שכבר יצאו י"ח מס"נ ("די והותר") מסירת
נפש על קידוש השם ע"י הגזירות
ושמדות שהיו במשך הגלות המר
והארון, עד לדורנו זה — זועקים
בני"י להקב"ה: "עד מתי"? ...! היתכן
שלאחרי אריכות הגלות המר זקוקים
עדיין למסירת נפש על קידוש השם

בעבודתם ופעולתם בעניני העולם (לא מס"נ ויציאה מהעולם ח"ו וח"ו, אלא נשמות בגופים לאורך ימים ושנים בריאות וטובות), יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז, ובתגבורת החיות, בכל מעשינו ועבודתנו בלימוד התורה וקיום המצוות, כולל ובמיוחד בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, כדי להביא בפועל ובגילוי את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז תהי' שלימות ההתגלות דהעצם דישראל, ישראל וקוב"ה כולא חד¹⁴⁸, בכל העולם כולו, שנעשה דירה לו ית' בתחתונים.

בסגנון אחר קצת: העבודה דחודש אדר ש"ב בריא ותיקף מזל"י" היא להביא בפועל ובגלוי את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שנקרא "אדיר" ("והי' אדירו ממנו"¹⁴⁹), שאז יתגלה בכל העולם כולו מזלם של ישראל, שנקראו "אדירים", ביחד עם שלימות הגילוי ד"אדיר במרום ה" בכל העולם כולו, שנעשה דירה לו ית'.

יד. ויומתק יותר — שהפרשיות שקורין בתורה בחודש אדר (ובשנה זו, בשני חדשי אדר) קשורות עם עשיית המשכן, ששלימותו בכנין ביהמ"ק השלישי, שממנו אורה יוצאה לכל העולם¹⁵⁰, ועד שהעולם כולו נעשה דירה לו ית', כמו בית המקדש:

תרומה ותצוה — שבהם מדובר אודות הציווי דמלאכת המשכן, בגדי

ועד"ז בהגאולה העתידה לבוא תיכף ומיד ממש, "בשכר נשים צדקניות שיש בדור"¹⁴².

ואז יהי' אמיתת ושלימות הענין זקידוש השם — שהרי כללות ענין הגלות הוא הי"פ קידוש השם, כמפורש בקרא¹⁴³ "שמי הגדול המחולל בגוים", "ומהו החילול, באמור אויביהם עליהם עם ה' אלה ומאוצו יצאו ולא הי' יכולת בידו להציל את עמו ואת ארצו"¹⁴⁴, וקידוש שמו ית' נעשה ע"י הגאולה, כהמשך הכתוב¹⁴⁵ "וקדשתי את שמי הגדול גו' וידעו הגוים כי אני ה' . . בהקדשי בכס לעיניכם (עיי"ז ש) ולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם", "והתגדלתי"¹⁴⁶ והתקדשתי¹⁴⁷ ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה'".

* * *

יג. ההוראה מהאמור לעיל בנוגע לעבודה בפועל:

בבואנו משבעה באדר שחל בפרשת תצוה, שבשניהם מודגשת התגבורת מזלם של ישראל, החוזק והתוקף דעצם הנשמה ("ואתה") כפי שנמשך ומתגלה

(142) יל"ש רות רמז תרו בסופו.

(143) יחזקאל לו, כג.

(144) פרש"י שם, כ.

(145) שם, כג-כד.

(146) שם לח, כג.

(147) להעיר מהשייכות לאמירת קדיש (טוא"ח

ר"ס נו) אחר נפטר. — ויש לומר, שענין זה מודגש ביותר באמירת קדיש אחר המוסר נפשו על קידוש שמו ית', שעל ידו נתקיים "ונקדשתי בתוך בני ישראל" (אמור כב, לב), "מסור עצמך למיתה להקדיש את שמי" (פס"ז עה"פ. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 167 ואילך. וש"נ).

(148) ראה זח"ג עג, א.

(149) ירמ"י ל, כא. וראה סנהדרין צח, סע"ב.

(150) ירושלמי ברכות פ"ד סה"ה. ועוד.

והדיבור דהקב"ה לכאו"א מישראל באופן ש"כולם ידעו אותי"¹⁶⁰.

צו — "אין צו אלא לשון זירוז מיד"¹⁶¹ — שתיכף ומיד ממש נעשים כל פרטי הענינים שבפרשת צו ע"ד החינוך דשבעת ימי המילואים (שהתחלתם בכ"ג אדר).

ושמיני — יום השמיני למילואים, שבו נתקיימה תפלת משה ואהרן "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו"¹⁶², יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם"¹⁶³.

ויש לומר, שבשנת העיבור מודגשת השלימות דחודש אדר לגבי שאר חדשי השנה גם בפרשיות שקורין בתורה¹⁶⁴ — שגם קריאת פרשת שמיני שבה מדובר אודות השראת השכינה ביום השמיני למילואים, ר"ח ניסן, היא בחודש אדר, היינו, שכבר בחודש אדר מודגשת השלימות דא' דר, דירה לו ית' בתחתונים.

טו. ויה"ר — והוא העיקר — שלא יצטרכו להמתין ב' חדשים עד לחודש ניסן, ש"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל", כיון שבהתחלת חודש אדר ראשון, ובפרט משבעה באדר, ושלימותו ביום הש"ק אחד עשר באדר, תהי' הגאולה האמיתית והשלימה ובנין ביהמ"ק השלישי וחנוכתו בפועל ממש.

ולהוסיף, שבשנת העיבור שישנם ב' חדשי אדר, ששים יום, ניתוסף עוד

כהונה והחינוך דימי המילואים (כולל ובמיוחד ההקדמה ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"¹⁵¹, והסך-הכל ד"ונקדש בכבודי .. לשכני בתוכם"¹⁵²).

כי תשא — "כי תשא את ראש בני ישראל"¹⁵³, שרומז על תכלית השלימות בהעלי' דבני", נשיאת ראש, שתהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (לאחרי גודל הירידה דהחורבן והגלות).

ויקהל ופקודי — קיום הציווי דמלאכת המשכן ובגדי כהונה ועד להקמת המשכן במעשה בפועל, ובזה מרומזת גם השלימות דביהמ"ק השלישי — "פקודי המשכן משכן העדות", "רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין"¹⁵⁴, בדוגמת "משכון" שחוזר לבעליו בשלימות, כיון שביהמ"ק השלישי הוא גם משולש, שתהי' בו גם השלימות דבית ראשון ודבית שני (ודהמשכן)¹⁵⁵, ואז תהי' גם ההקהלה דכל בני ע"י "גואל ראשון הוא גואל אחרון"¹⁵⁶ ("ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"¹⁵⁷), והמנין העשירי¹⁵⁸ ("פקודי") דכל בני.

ויקרא — "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו גו"¹⁵⁹ — הקריאה (גילוי)

(151) כה, ח.

(152) כט, מג"מ.

(153) ל, יב.

(154) לז, כא ובפרש"י.

(155) ראה זח"ג רכא, א. וראה לקו"ש חכ"א ע' 262. וש"נ.

(156) ראה שמור"פ פ"ב, ד. לקו"ש ח"א ע' 8

ואילך. וש"נ.

(157) לה, א.

(158) תנחומא תשא ט. ועוד.

(159) א, א.

(160) ירמי' לא, לג.

(161) פרש"י ו, ב.

(162) תהלים צ, יד.

(163) פרש"י ט, כג.

(164) נוסף על המבואר לעיל בסעיף ד'.

לכני אשר¹⁶⁹, "מאשר שמנה לחמו"¹⁷⁰,
 "וטובל בשמן רגלו"¹⁷¹ — כמודגש
 בהתחלת פרשת תצוה: "ויקחו אליך
 שמן זית זך"¹⁷², וכן בהתחלת פרשת
 תשא (שמתחילין לקרוא במנחת ש"ק
 פ' תשא) שבה מדובר אודות שמן
 המשחה¹⁷³ — "מצאתי דוד עבדי
 בשמן קדשי משחתי", שזהו עיקר
 ושלמות הענין ד"כי תשא את ראש
 בני ישראל", ע"י המשיחה של "ראש
 בני ישראל" (משה רבינו, גואל ראשון
 הוא גואל אחרון) למלך המשיח,
 שיבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות
 לארצנו, תיכף ומיד ממש.

שבאחד עשר באדר (שחל בשבת) נעשית השלימות
 דשבעה באדר — שהשלימות דאחד עשר נמשכת
 ומתגלה בשבעת* ימי הבנין (גדרי העולם), שגם
 בחודש אדר (שמצ"ע הוא למעלה מהעולם) (כנ"ל
 ס"ו ובהערה 88)) נעשית כבר השלימות שבחודש
 ניסן.

(169) נשא ז, עב.

(170) ויחי מט, כ.

(171) ברכה לג, כד.

(172) וראה ויק"ר פל"א, יא: "בזכות להעלות

נר תמיד אתם זוכים להקביל פני נרו של מלך
 המשיח".

(173) ל, כב ואילך.

יותר בהתשווקה והגעגועים לחודש
 ניסן (שבו נגאלו ובו עתידין להגאל)
 במשך ששים יום, שע"ז ממהרים
 ומזרזים עוד יותר הגילוי דעניני חודש
 ניסן עוד בהתחלת חודש אדר.

ובכל זה ניתוסף עילוי מיוחד
 בשנה זו — שבאחד עשר בניסן
 מסתיימת שנת הצדי"ק הקשורה עם
 מזמור צדי"ק (שבא אחרי מזמור
 פ"ט שבו נאמר "מצאתי דוד עבדי
 בשמן קדשי משחתי"¹⁶⁵, עד לסיום
 וחותרם המזמור "ברוך ה' לעולם אמן
 ואמן"), שסיומו וחותרו ב"ויהי נועם
 גו' ומעשה ידינו כוננהו"¹⁶², שקאי
 בשלימות השראת השכינה בכיהמ"ק
 השלישי¹⁶⁶, ע"י גמר ושלמות מעשינו
 ועבודתינו בדור זה, דור השביעי¹⁶⁷,
 שבו נשלמת פעולתו של משה רבינו
 ("גואל ראשון הוא גואל אחרון")
 בהמשכת וגילוי אלקות בעולם,
 לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

וכן תהי' לנו — שבאחד עשר
 באדר (ששים יום לפני אחד עשר
 בניסן) יושלם כבר הענין דאחד עשר
 בניסן¹⁶⁸, "ביום עשתי עשר יום נשיא

(165) פסוק כא.

(166) מדרש תהלים עה"פ.

(167) ראה ד"ה באתי לגני דשנת תשי"א (סה"מ

מלוקט ח"א בתחלתו).

(168) ונתינת כח מיוחדת בקביעות שנה זו

(* ולהעיר ע"ד הרמז שמאמר המדרש (שבהערה

23) ע"ד מזלו של חודש אדר הוא בפרשה ז' פיסקא

י"א, וכן "רשיא אחד ליום" שנאמר בחנוכת המשכן

בחודש ניסן הוא בפרק ז' פסוק י"א — דיש לומר,

שבה מרום שגם בחודש אדר יכולה להיות המשכת

וגילוי בחי' י"א ב', כמו בחודש ניסן.